KANNANOTTO 11.10.2017

Kielipesä Muohtačalbmin (Sodankylä) vanhempaintiimin kannanotto: Kielipesän rahoitus on turvattava

Me Muohtačalbmin vanhemmat olemme erittäin huolestuneita kielipesän rahoituksesta vuodelle 2018 ja siitä eteenpäin. Tapana on ollut, että uusille aloittaville kielipesille on saatu rahoitus valtion talousarviossa, kuten nyt viimeisimpinä Oulun ja Rovaniemen kielipesille on saatu. Valtion talousarviossa ei kuitenkaan esitetä kielipesämäärärahojen korotusta vuodelle 2018, jolloin viimeisimpänä perustettuna kielipesänä Sodankylän Muohtačalbmi on jäämässä ilman rahoitusta. Nyt jaettavissa olevat kielipesämäärärahat menevät jo aiemmin toimintansa aloittaneille kielipesille.

Muohtačalbmi on uusin kielipesä

Pohjoissaamenkielinen kielipesä Muohtačalbmi aloitti toimintansa kokeiluna syksyllä 2015 kolmen 1-2 vuotiaan lapsen ja yhden hoitajan turvin. Kielipesä sijoitettiin osaksi suomenkielistä vuoropäivähoitoryhmää samalla kun aloitettiin omien toimitilojen etsintä ja kielen elvytyksestä kiinnostuneiden vanhempien etsintä. Helmikuussa 2016 ryhmän hoitaja vaihtui ja mukaan tuli yksi lapsi lisää. Vanhempien aktiivisen toiminnan tuloksena yhteistyössä kunnan varhaiskasvatustoimen kanssa kielipesässä aloitti syksyllä 2016 kuusi lasta ja kaksi hoitajaa. Saman aikaisesti kielipesälle remontoitiin omaa osastoa päiväkodin läheisyydessä olevaan kiinteistöön. Kielipesäkokeilu näytti onnistumisen merkkejä ja rahoitusta päätettiin hakea Saamelaiskäräjiltä vuodelle 2017. Määrärahat menivät kuitenkin jo toiminnassa oleville kielipesille sekä kielipesäkoordinaattorin palkkaukseen. Muohtačalbmi sai kuitenkin Enontekiöltä käyttämättä jääneen avustuksen vuodelle 2017 ja tavoitteeksi jäi toive siitä, että kielipesämäärärahoja nostettaisiin valtion budjetissa vuodelle 2018, jotta rahoitus riittäisi turvaamaan myös Muohtačálbmin toiminnan.

Huolimatta huolestuttavasta rahoitustilanteesta me vanhemmat olemme koko ajan uskoneet kielipesän toimintaan ja sijoittumiseen pysyväksi osaksi Sodankylän kunnan varhaiskasvatuspalveluita. Kunnan toinen pohjoissaamenkielinen kielipesä Biedju, Vuotsossa juhli juuri 10-vuotistaivaltaan ja on onnistunut esimerkki siitä, miten uhanalaista saamen kieltä voidaan elvyttää siten, että lapset alkavat kieltä käyttämään arjessaan. Nämä kielipesistämme tulevat saamenkieliset lapset ovat elinehto saamen kielen elpymiselle koko kunnan alueella. Kielenvaihdos saamesta suomeen on Sodankylän alueella ollut laajaa ja nyt kun äidinkielisiä puhujia ovat vielä isovanhemmat ja isoisovanhemmat, on elintärkeää panostaa käänteiseen kielen vaihtoon ja palauttaa kieli takaisin. Kielipesässä lapset pääsevät varhaisen täydellisen kielikylpymenetelmän piiriin, jolloin he saavuttavat toiminnallisen kielitaidon saamen kielessä, tavoitteena, että kielestä tulee heidän toinen arkikielensä.

Myös me vanhemmat olemme sitoutuneet saamen kielen elvyttämiseen ja kielipesätoiminnan tukemiseen. Monet meistä ovat käyneet saamen kielen kurssit ja pyrimme käyttämään mahdollisimman paljon saamen kieltä aina kielipesän toiminnoissa ja tapaamisissa. Olemme myös aloittaneet saamen muskarin osana kansalaisopiston palveluita, tavoitteenamme tukea lastemme kielen käyttöä ja kulttuurin omaksumista. Osa vanhemmista tuo lapsensa pitkänkin välimatkan takaa kielipesään hoitoon, vaikka kodin vieressä olisi toinenkin hoitopaikka. Me vanhemmat olemme itse päässeet näkemään miten suuri vaikutus kielen palauttamisella suvuillemme on.

Olemme myös erittäin iloisia siitä, että kielipesämme lastentarhanopettaja pätevöityy juuri käynnissä olevassa saamelaisessa lastentarhanopettajakoulutuksessa saamelaiseen varhaiskasvatukseen ja pedagogiikkaan erikoistuvaksi lastentarhanopettajaksi. Lisäksi kuntamme panostanut kielen elvytyksen tukemiseen ja kielipesätoimintaan muunmuassa siten, että kielipesien työntekijät ovat kirjoittaneet kielipesien oman varhaiskasvatussuunnitelman osana valtakunnallista varhaiskasvatussuunnitelmauudistusta. Nyt kunnassa on meneillään kielikylpyopetussuunnitelman kirjoittaminen, jonka tarkoituksena on tukea lastemme siirtymistä kouluun kielikylpyluokalle. Tavoitteena on pohjoissaamenkielinen kielikylpyluokka-opetus kielipesän lähikoulussa, joka turvaisi saamen kielen elvytyksen päiväkodista perusopetukseen. Saamen kielen elvytys on kokonaisvaltainen prosessi, johon me perheet olemme täysimääräisesti motivoituneita ja sitoutuneita.

Muohtačalbmissa on tällä hetkellä 11 lasta ja kolme aikuista. Lisää lapsia on jo ilmoittautunut mukaan. Tiedämme, että sama ilmiö on ollut näkyvissä myös muualla, kun toiminta saa jalansijan, perheet luottavat toiminnan kestävän ja tulevat mukaan lasten ja koko perheen voimin. Perheet on siis löydetty, suunnitelmat kirjoitettu ja työntekijät rekrytoitu, mutta vielä puuttuu varmuus toiminnan määrärahasta. Toivomme syvästi, että työskentelette kanssamme kielipesärahoituksen varmistamiseksi, jotta kielen elvytys voi jatkua.

Muohtačalbmin peda.net-sivut:https://peda.net/sodankyla/varhaiskasvatus/p%C3%A4iv%C3%A4hoito/saamen-kielipes%C3%A4

Sodankylässä 11.10.2017

Kielipesä Muohtačalbmin vanhempaintiimin puolesta

puheenjohtaja Rauni Äärelä- Vihriälä

rauni.aarela@gmail.com

045 27 48726

sihteeri Marja Yli-Tepsa

merruyli@gmail.com

040 58 54586